

Державний вищий навчальний заклад
«Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

Кафедра географії та природознавства

Проректор

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Шарин С.В.

25.10.2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

В 48 Медична географія з основами рекреалогії
(шифр і назва навчальної дисципліни)

ОП «Географія»

спеціальність 106 «Географія»

10 «Природничі науки»

(галузь знань)

Факультет природничих наук

(назва факультету)

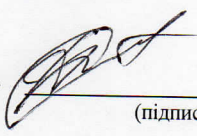
Івано-Франківськ – 2020 рік

Робоча програма з курсу «Медична географія з основами рекреалогії» для студентів спеціальності 106 **Географія**, галузь знань 10 «Природничі науки». „15” вересня 2020 р. – 16 с.

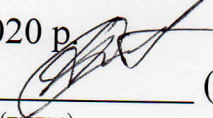
Розробник: Фоменко Наталія Володимирівна, доцент кафедри географії та природознавства, кандидат географічних наук.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри географії та природознавства

Протокол від “15” вересня 2020 р. № 1

Завідувач кафедри географії та природознавства (Атаманюк Я.Д.)
“15” вересня 2020 р.

Схвалено науково-методичною радою факультету природничих наук.
Протокол від “23” вересня 2020 р. № 1

“23” вересня 2020 р.
Голова (Атаманюк Я.Д.)

© Фоменко Н.В., 2020 рік
© ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2020 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 6	Галузь знань 10 Природничі науки	Вибіркова	
Змістових модулів – 2	Спеціальність: <u>106 Географія</u>	Рік підготовки:	
		3-й	-
Загальна кількість годин - 180	<u>Освітня програма:</u> <u>географія</u>	Семестр	
		5,6	-
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 4	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	24	-
		Практичні, семінарські	
		36	-
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		120 год.	-
		Індивідуальні завдання: не передбачені	
Вид контролю: 5-й семестр – залік 6-й семестр - екзамен			

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить: 1:2

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета:

дати загальні теоретичні та практичні медико-географічні знання, показати доцільність їх практичного використання, розкрити важливість формування сучасного медико-географічного мислення, що дасть змогу виявити особливості поведінки людини в різних умовах існування; розкрити закономірності впливу комплексу природних та соціально-економічних факторів географічного середовища на здоров'я населення, на виникнення та географічне розповсюдження захворювань людини, виявлення і вивчення природних умов і ресурсів, які сприяють збереженню та зміцненню здоров'я людей. Модуль «Рекреалогія» покликаний сформуванню у студентів уявлення щодо основних рекреаційних потреб людини, розуміння специфіки і видів рекреаційної діяльності, знання з організації і розвитку рекреаційних систем.

Головними завданнями навчального курсу є:

- 1) вивчення теоретичних і методичних основ медичної географії;
- 2) поглиблення знань про стан здоров'я населення України, поширеність основних класів захворювань;
- 3) аналіз впливу географічних чинників на стан здоров'я населення;
- 4) вивчення проблем територіальної організації медичної сфери України та особливостей її функціонування.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:

- теоретичні та методологічні засади медичної географії;
- історико-географічні особливості розвитку медичної географії в Україні і світі;
- позитивний і негативний вплив природного і соціального середовища на стан здоров'я населення;
- поширення хворіб людини за класами, віковими групами населення, географію ендемічних хворіб, серцево-судинних, паразитичних, інфекційних та інших захворювань, нозоареали світу;
- територіальну організацію системи охорони здоров'я України;
- етапи становлення та розвитку рекреалогії;
- суспільні функції рекреації та її місце у житті людини і суспільства;
- цикли і види рекреації;
- специфіку організації рекреаційної діяльності;
- особливості організації та функціонування рекреаційних систем;
- проблеми, перспективи та основні напрямки розвитку рекреаційної сфери в Україні та світі;

уміти:

- здійснювати медико-географічну характеристику території;
- пояснювати взаємозв'язок поширення окремих хворіб та якості довкілля, виявляти просторові закономірності здоров'я населення України;
- здійснювати медико-географічне дослідження природного приросту, смертності, народжуваності, старіння населення;

- працювати з науковими, статистичними матеріалами з відповідної тематики;
- складати медико-географічні карти, розраховувати стандартизовані показники здоров'я населення;
- досліджувати рекреаційний потенціал та рекреаційні ресурси територій;
- аналізувати основні фактори рекреаційного розвитку територій;
- вивчати рекреаційні потреби суспільства, досліджувати зміни у соціальному складі рекреантів та визначати перспективні форми організації рекреації;
- з'ясувати принципові засади організації територіальних рекреаційних систем.

Компетентності:

К І. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов у професійній діяльності з географії або у процесі навчання із застосуванням сучасних теорій та методів дослідження природних та суспільних об'єктів та процесів

ЗК02. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК06. Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні.

СК06. Здатність інтегрувати польові та лабораторні спостереження з теорією у послідовності: від спостереження до розпізнавання, синтезу і моделювання.

СК09. Здатність до планування, організації та проведення досліджень і підготовки звітності.

СК10. Здатність ідентифікувати та класифікувати відомі і реєструвати нові об'єкти у географічній оболонці, їх властивості та притаманні ним процеси.

СК15. Дотримання етичних принципів як з погляду професійної чесності, так і з погляду розуміння можливого впливу досягнень з географічних наук на соціальну сферу; здатність цінувати різноманіття та мультикультурність;

СК16. Здатність до організації пошуку способів виконання практичних завдань за зразком або алгоритмом.

Результати навчання:

ПР01. Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії географії, а також світоглядних наук.

ПР04. Аналізувати географічний потенціал території

ПР08. Застосовувати моделі, методи фізики, хімії, геології, екології, математики, інформаційних технологій тощо при вивченні природних та суспільних процесів формування і розвитку геосфер.

ПР12. Розуміння значення ландшафтного різноманіття для збереження стійкості географічного середовища, уявлення про різноманітність рекреаційних ландшафтів.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1

Базові теоретичні напрямки медичної географії

Тема 1. Теоретико-методологічні засади медичної географії

Тема 2. Історія розвитку медичної географії. Основні напрямки наукових досліджень

Тема 3. Здоров'я як ключова характеристика людини

Тема 4. Чинники географічного середовища і здоров'я людини (природні та соціально-економічні)

Тема 5. Географія захворювань людини, пов'язаних з географічними факторами

Тема 6. Географія захворювань людини, пов'язаних з соціальними факторами

Тема 7. Географія захворювань людини, пов'язаних з економічними факторами

Тема 8. Географія захворювань в Україні

Змістовий модуль 2

Рекреологія

Тема 1. Основи рекреології

Тема 2. Рекреаційні ресурси та їх використання

Тема 3. Медична кліматологія та кліматотерапія

Тема 4. Бальнеологія та бальнеотерапія.

Тема 5. Медико-географічні особливості України

Тема 6. Медико-географічне районування і прогнозування. Проблеми та перспективи медичної географії в Україні

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
л		п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1						
<i>Базові теоретичні напрямки медичної географії</i>						
Тема 1. Теоретико-методологічні засади медичної географії	12	2	2	-	-	8
Тема 2. Історія розвитку медичної географії. Основні напрямки наукових досліджень	12	2	2	-	-	8
Тема 3. Здоров'я як ключова характеристика людини	12	2	2	-	-	8
Тема 4. Чинники географічного середовища і здоров'я людини (природні та соціально-економічні)	12	2	2	-	-	8
Тема 5. Географія захворювань людини,	10	-	2	-	-	8

пов'язаних з географічними факторами						
Тема 6. Географія захворювань людини, пов'язаних з соціальними факторами	14	2	4	-	-	8
Тема 7. Географія захворювань людини, пов'язаних з економічними факторами	10	2	2	-	-	6
Тема 8. Географія захворювань в Україні	8	-	2			6
Разом за змістовим модулем 1	90	12	18	-	-	60
Змістовий модуль 2						
<i>Рекреологія</i>						
Тема 1. Основи рекреології	14	2	2	-	-	10
Тема 2. Рекреаційні ресурси та їх використання	16	2	4	-	-	10
Тема 3. Медична кліматологія та кліматотерапія	16	2	4	-	-	10
Тема 4. Бальнеологія та бальнеотерапія.	16	2	4	-	-	10
Тема 5. Медико-географічні особливості України	14	2	2	-	-	10
Тема 6. Медико-географічне районування і прогнозування. Проблеми та перспективи медичної географії в Україні	14	2	2	-	-	10
Разом за змістовим модулем 2	90	12	18	-	-	60
Усього годин за 3 семестр	180	24	36	-	-	120

5. Зміст лекційного матеріалу

№ з/п	Назва теми лекції	Зміст лекції
Змістовий модуль 1		
<i>Базові теоретичні напрямки медичної географії</i>		
1	Теоретико-методологічні засади медичної географії	Мета, предмет і завдання курсу “Медична географія”. Основні принципи та методи медичної географії. Місце медичної географії в системі наук та її зв'язок з іншими науками. Поняття про індивідуальне та суспільне здоров'я. Стандартизовані показники захворюваності. Принципи медико-географічних досліджень (функціональності, внутрішнього взаємозв'язку, ієрархічності, структурності та інші). Методика медико-географічного дослідження регіону. Метод медико-географічного опису. Закономірності у застосуванні методів дослідження. Проведення короткого дослідження, застосовуючи один з методів медико-географічних досліджень (опису, опитування, розрахунку стандартизованих показників).
2	Історія розвитку	Хронологія розвитку медико-географічних

	медичної географії. Основні напрямки наукових досліджень	досліджень, основні напрямки досліджень. Історико-географічні аспекти розвитку медико-географічних спостережень та описів. Особливості розвитку медико-географічних досліджень в Україні упродовж ХІХ-ХХ ст. Сучасний етап розвитку медичної географії – проблеми та перспективи. Історико-географічні аспекти розвитку медикогеографічних спостережень та описів. Розвиток медичної географії до початку ХХ ст. Особливості розвитку медико-географічних досліджень у першій половині ХХ ст. Сучасний етап розвитку медичної географії – проблеми та перспективи.
3	Здоров'я як ключова характеристика людини	Сучасні підходи до розуміння сутності здоров'я людини та суміжних з ним понять. Структура індивідуального здоров'я людини з позицій причинно-системного підходу. Сучасні концептуальні чинники інтегральної характеристики здоров'я особистості і суспільства. Еталони здоров'я та здорової особистості в історичному й сучасному вимірах. Модель здорової особистості в теоріях зарубіжних дослідників
4	Чинники географічного середовища і здоров'я людини (природні та соціально-економічні)	Зв'язок людини і природи. Залежність здоров'я людини від якості природного середовища. Демографія й обмеженість ресурсів і життєвого простору. Вплив хімічного, радіоактивного й інших забруднень навколишнього середовища на рівень захворюваності населення. Санітарно-гігієнічні і естетичні норми навколишнього середовища. біологічні фактори (спадковість, стать, вік тощо)
5	Географія захворювань людини, пов'язаних з географічними факторами	Виникнення захворювань та особливості їх поширення. вплив способу життя, доходів населення, житлових умов, структури харчування на здоров'я населення. групи факторів охорони здоров'я: спосіб життя, біологічні фактори, стан навколишнього (природного) середовища, обсяг і якість медичної допомоги. Чинник навколишнього (природного) середовища (зокрема, забруднення повітря, води, ґрунту, понаднормовий рівень радіації, електромагнітні поля тощо)
6	Географія захворювань людини, пов'язаних з соціальними факторами	Хвороби способу життя та наслідки для здоров'я населення: паління, зловживання алкоголем, вживання наркотиків, нераціональне харчування, праця в шкідливих умовах, стреси, гіподинамія, незадовільні побутові умови та гіперурбанізація
7	Географія захворювань людини, пов'язаних з	Економічні фактори, що формують рівень здоров'я населення. рівень розвитку системи охорони здоров'я; спосіб та рівень життя населення; рівень розвитку

	економічними факторами	продуктивних сил; стан навколишнього середовища; політичні рішення щодо розвитку охорони здоров'я
8	Географія захворювань в Україні	Захворювання, пов'язані з дією геофізичних та геохімічних факторів. Серцево-судинні захворювання. Злоякісні новоутворення. Ендокринні захворювання. Інфекційні та паразитичні хвороби. Хвороби, пов'язані з порушенням харчових режимів. Аналіз захворюваності населення України за класами хворіб. Територіальні особливості серцево-судинних захворювань українців. Хвороби дихання. Характеристика природних вогнищ інфекційних хворіб в Україні. Географія туберкульозу та СНІДу в Україні.
Змістовий модуль 2		
<i>Рекреологія</i>		
1	Основи рекреології	Рекреологія як науковий напрямок та навчальна дисципліна. Об'єкт, предмет та завдання досліджень в рекреології. Територіальна рекреаційна система: основні складові та їх характеристика. Категорія «вільний час». Класифікації часу. Час соціальний та особистий. Час активної діяльності та відпочинку. Час виробничої діяльності та неприбутковий час. Структурований та неструктурований час. Добовий соціальний час. Відмінності рекреаційного та вільного часу. Рекреаційний час протягом життя людини. Функції рекреаційного часу та типи рекреації.
2	Рекреаційні ресурси та їх використання	Класифікація рекреаційних ресурсів за походженням. Природні та антропогенні рекреаційні ресурси. Вплив антропогенної діяльності на якість рекреаційних ресурсів.
3	Медична кліматологія та кліматотерапія	Фізико-географічні умови (клімато-метеорологічні, орографічні, геофізичні, гідрографічні, геологічні, ґрунтові, геопатогенні зони) в контексті впливу на здоров'я людини. Екологічні чинники (санітарно-епідемічні, рівень забруднення довкілля, техногенні та природні екстремальні ситуації). Соціально-демографічні фактори (процеси відтворення населення, соціальна структура населення, розселення, урбанізація, міграція). Соціально-економічні фактори (рівень соціально-економічного розвитку території, рівень життя населення). Медикоорганізаційні чинники (діяльність служб охорони здоров'я). Фізико-географічні умови. Екологічні фактори. Соціально-демографічні фактори. Соціально-економічні фактори. Медико-організаційні чинники. Соціально-психологічні фактори.

4	Бальнеологія та бальнеотерапія	Мінеральні води, їх фізико-хімічні властивості, лікувально-профілактичний ефект, а також покази та протипокази до їхнього застосування. Бальнеотерапія, бальнеотехніка та бальнеографія. Найвідоміші в Європі та Україні бальнеологічні курорти
5	Медико-географічні особливості України	Головні закономірності поширення хворіб в світі та Україні. Територіальні особливості захворюваності та смертності населення України. Аналіз захворюваності населення України за класами хворіб та віковими категоріями. Динаміка захворюваності населення України. Медико-екологічні проблеми великих міст. Територіальні особливості статеві-вікової структури населення та процесів природного відтворення. Рівень та якість життя населення як індикатор медико-географічної ситуації. Динаміка захворюваності населення України. Особливості структури захворюваності населення за віком, статтю, іншими соціально-демографічними ознаками.
6	Медико-географічне районування і прогнозування. Проблеми та перспективи медичної географії в Україні	Погляди вчених на місце медичної географії в структурі географічних та медичних наук. Застосування медико-географічних знань у практичній медицині. Спеціалізовані установи та нормативні документи медичної галузі. Медикогеографічні райони України: критерії виділення.

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль 1 <i>Базові теоретичні напрямки медичної географії</i>		
1	Методи медико-географічних досліджень. Обчислення показників захворюваності населення.	2
2	Історія розвитку медичної географії.	2
3	Умови та фактори, що впливають на стан здоров'я населення	2
4	Медико-географічні особливості населення України.	2
5	Медико-географічна оцінка основних демографічних показників населення України	2
6	Географічні особливості захворюваності населення України за класами хворіб	4
7	Складання медико-географічних карт	4
Разом		18

Змістовий модуль 2		
<i>Рекреологія</i>		
1	Функції рекреології. Основні концепції рекреології	2
2	Територіальна рекреаційна системи, її структура і сутність елементів	2
3	Компоненти рекреаційної системи	2
4	Моделювання рекреаційної діяльності	2
5	Водні рекреаційні ресурси	2
6	Бальнеологічні рекреаційні ресурси	2
7	Методологія оцінки природно-рекреаційних ресурсів	2
8	Біотичні рекреаційні ресурси	2
9	Рекреаційні ресурси антропогенного походження	2
Разом		18
Всього		36

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Мета, предмет і завдання курсу “Медична географія”.	4
2	Основні принципи та методи медичної географії.	4
3	Місце медичної географії в системі наук та її зв'язок з іншими науками.	4
4	Стандартизовані показники захворюваності	4
5	Принципи медико-географічних досліджень функціональності, внутрішнього взаємозв'язку, ієрархічності, структурності та інші).	4
6	Методика медико-географічного дослідження регіону	4
7	Метод медико-географічного опису	4
8	Закономірності у застосуванні методів дослідження	4
9	Хронологія розвитку медико-географічних досліджень, основні напрямки досліджень	4
10	Історико-географічні аспекти розвитку медико-географічних спостережень та описів	4
11	Особливості розвитку медико-географічних досліджень в Україні упродовж XIX-XX ст	4
12	Сучасний етап розвитку медичної географії – проблеми та перспективи	4
13	Історико-географічні аспекти розвитку медико-географічних спостережень та описів	2
14	Розвиток медичної географії до початку XX ст	2
15	Особливості розвитку медико-географічних досліджень у першій половині XX ст	2
16	Проблеми та перспективи розвитку медичної географії	2

17	Фізико-географічні умови (клімато-метеорологічні, орографічні, геофізичні, гідрографічні, геологічні, ґрунтові, геопатогенні зони) в контексті впливу на здоров'я людини	4
18	Медична кліматологія та кліматотерапія. Фізико-географічні умови.	4
19	Санітарно-епідемічні, рівень забруднення довкілля, техногенні та природні екстремальні ситуації	4
20	Екологічні фактори	4
21	Процеси відтворення населення, соціальна структура населення, розселення, урбанізація, міграція	4
22	Рівень соціально-економічного розвитку території, рівень життя населення	4
23	Медико-організаційні чинники (діяльність служб охорони здоров'я)	4
24	Соціально-демографічні фактори рівня життя населення.	4
25	Медико-організаційні чинники рівня життя населення.	4
26	Соціально-економічні фактори рівня життя населення.	4
27	Соціально-психологічні фактори рівня життя населення.	4
28	Головні закономірності поширення захворювань у світі та Україні	2
29	Територіальні особливості захворюваності та смертності населення України	2
30	Аналіз захворюваності населення України за класами захворювань та віковими категоріями. Динаміка захворюваності населення України	2
	Захворювання, пов'язані з дією геофізичних та геохімічних факторів	2
	Територіальні особливості серцево-судинних захворювань українців	2
	Характеристика природних вогнищ інфекційних захворювань в Україні	4
	Географія туберкульозу та СНІДу в Україні	2
	Теорії пандемій. Територіальне поширення масових захворювань	4
Разом		60

8. Індивідуальні завдання

Не передбачені

9. Система поточного та підсумкового контролю результатів навчання

Залік (5 семестр)

Поточне тестування та контроль самостійної роботи			Сума
Тестове опитування за лекційним матеріалом	Оцінки за практичні роботи	Контроль самостійної роботи	
30	50	20	100

Екзамен (6 семестр)

Поточне тестування та контроль самостійної роботи			Екзамен	Сума
Тестове опитування за лекційним матеріалом	Оцінки за практичні роботи	Контроль самостійної роботи		
15	15	20	50	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
80 – 89	B	добре	
70 – 79	C		
60 – 69	D		
50 – 59	E	задовільно	
26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Рекомендована література

1. Загальна теорія здоров'я та здоров'язбереження : колективна монографія / за заг. ред. проф. Ю. Д. Бойчука. – Харків: Вид. Рожко С. Г., 2017. – 488 с.
2. Вступ до медичної геології / за ред.. Г. І Рудька, О. М. Адаменка. У 2-х т. – К.: Академпрес, 2010. – Т. 1. – 736 с.; - Т. 2. – 448 с
3. Медико-гідрогеохімічні чинники геологічного середовища України / за ред. проф. Г. І. Рудька. – Київ – Чернівці: Букрек, 2015. – 724 с.
4. Eurostat. Statistics Explained [Звіти і банк даних Європейського Союзу]. – Режим доступу: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Being_young_in_Europe_today_-_health#cite_ref-2
5. World Healthorganization [Звіти і банк даних ВООЗ]. – Режим доступу: http://www.who.int/tb/publications/global_report/en/
6. Волошин І.М. Еколого-географічний та валеологічний аналіз захворюваності населення волинської області / І.М.Волошин, І.В.Мезенцева, М.І.Лепкий – Луцьк, 2012. – 394с.
7. Батиченко С. П. Суспільно-географічні аспекти захворюваності населення регіонів України : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. геогр. наук: спец. 11.00.02 – економічна та соціальна географія. – К., 2014. – 20 с.
8. Корнус О. Г., Корнус А. О., Шищук В. Д. Територіально-нозологічна структура захворюваності населення Сумської області : монографія. – Суми: Сум ДПУ ім. А. С. Макаренка, 2015. – 172 с.
9. Мезенцева Н. І., Батиченко С. П. Суспільно-географічне дослідження захворюваності населення: теоретичні та методичні основи // Економічна та соціальна. – 2012. – Вип. 2(65). – С. 45-52.
10. Величко В.В. Організація рекреаційних послуг: навч. посібник / В.В. Величко; Харк. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О.М. Бекетова. – Х.: ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, 2013. – 202 с.
11. Замкова А.В., Гусєва О.В. Рекреалогія: конспект лекцій з дисципліни. Частина I – Одеса: ОДЕУ, 2010 р. – 76 с.
12. Замкова А.В., Гусєва О.В. Рекреалогія: конспект лекцій з дисципліни. Частина II – Одеса: ОДЕУ, 2012 р. – 80 с.
13. Основи рекреалогії (економіко-екологічний та маркетинговий аспект) [текст]: навч. посіб. / І.О. Гродзинська, С.Г. Нездоймінов, О.В. Гусєва, А.В. Замкова. – К. : «Центр учбової літератури», 2014. – 264 с.